27 Mayıs İnkılâbı dolayısiyle 100 milyon liralık madenî hâtıra para bastırılması hakkında kanun tasarısı ve İktisat Komisyonu raporu (1/95)

T. C.
Başbakanlık
Kanunlar ve Kararlar
Tetkik Dairesi
Sayı : 71-1275/2273

22 . 9 . 1960

Millî Birlik Komitesi Başkanlığına

Bakanlar Kurulunca Millî Birlik Komitesine arzı 19 . 9 . 1960 tarihinde kararlaştırılan «27 Mayıs İnkılâbı dolayısiyle 100 milyon liralık madenî hâtıra para bastırılması hakkında kanun tasarısı» gerekçesiyle birlikte ilişik olarak sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasını rica ederim.

Devlet Başkanı ve Başbakan
Org.
Cemal Gürsel

GEREKÇE

Malûm olduğu üzere, milletlerin hayatında nadir cereyan eden pek mühim hâdiselerin hâtırası olmak, iktisadi ve malî şartlara uygun bulunmak kaydiyle altın, gümüş gibi değerli madenlerden mamul kıymetli madenî para darbı öteden beri kullanılan ve zaman zaman başvurulan bir tatbikat şeklidir. Bu mevzuda son misal, Portekiz millî kahramanlarından Prens Henry'nin 50 nci ölüm yıldönümü münasebetiyle $ 20, $ 10 ve $ 5 lik itibari kıymetlerinde gümüşten mamul hâtıra paraların darbettirilmiş olmasıdır.

27 Mayıs İnkılâbımızın, yeni bir devrin başlangıcı olarak haiz olduğu ehemmiyet ve şümul dolayısiyle yukarda bahsedilen umumi tatbikata da uygun olmak üzere gümüşten mamul ve 10 lira değerinde hâtıra para basılması muvafık mütalâa edilerek leffen takdim kılınan kanun tasarısı hazırlanmış bulunmaktadır.

Tasarının 1 nci maddesi hükmüne göre, basılacak gümüş paranın yekûnu 100 milyon lira olarak tesbit edilmiştir. 10 milyon aded basılacak olan bu paranın ehemmiyetli kısmının koleksiyoncular ve halkımız tarafından Millî İnkılâbımızın bir hâtırası olarak muhafaza edileceği şüphesiz bulunmakla beraber mezkûr paraya kanuni tedavül vasfı tanınacaktır.

2 nci maddede, paraların 10 lira itibari kıymeti haiz olacağı tebarüz ettirildikten sonra, süratle tedavüle çıkarılmasını teminen paranın kutru, sıkleti ve gümüş halitasını teşkil eden unsurların âzami ve asgari yüzde miktarları ile sıklet toleransının Maliye Bakanlığınca tesbit olunacağı hükme bağlanmıştır.

Bu esasa göre, gümüş halita ayarının 830/1000, sıklet toleransının + % 1 olması muvafık mütalâa olunmakta ve netice olarak paranın maliyetinin 5 - 6 lirayı tecavüz etmiyeceği hesaplanmaktadır.

3 ncü madde paranın kabul haddini tesbit etmektedir.

6797 sayılı Kanun gereğince teşkil edilmiş olan madenî para mütedavil sermaye hesabına Maliye Bakanlığınca verilen 15 milyon liraya kadar avansın bu kere darbı teklif edilen hâtıra paranın gümüş ve sair malzeme bedelleriyle işçilik ücretlerine karşılık olmak üzere 10 milyon liranın ilâvesiyle 25 milyon liraya çıkarılması icabettiğinden bu hususu teminen tasarının 4 ncü maddesi sevk olunmuştur.

6797 sayılı Kanunun 4, 8 ve 9 ncu maddelerinde yer alan hükümlerde bir değişiklik yapılmasına lüzum görülmediğinden, tasarının 5 nci maddesiyle zikri geçen kanun maddelerinin aynen uygulanacağı belirtilmiştir.

Tasarının 6 ve 7 nci maddeleri, kanunun yürürlüğe gireceği tarih ile tatbik merciini tâyin etmektedir.

İktisat Komisyonu raporu

T. C.
Millî Birlik Komitesi
İktisat Komisyonu
Esas No. : 1/95
Karar No. : 114

25 . 11 . 1960

Millî Birlik Komitesi Başkanlığına

27 Mayıs İnkılâbı dolayısiyle (100) milyon liralık madenî hâtıra parası bastırılması hakkında hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca Millî Birlik Komitesine arzı kararlaştırılıp Başbakanlığın 22 . 9 . 1960 tarih ve 71-1275/2273 sayılı yazısı ile gönderilen kanun tasarısı komisyonumuza havale edilmiş olmakla incelendi .

Tasarının gerekçesinde, bastırılacak paraların Türk halkı tarafından 27 Mayıs İnkılâbımızın hâtırası olarak geniş ölçüde muhafaza olunacağı hususunda ileri sürülen görüşe komisyonumuzca iştirak edilmektedir.

Kanun tasarısı komisyonumuzca aynen kabul olunmuştur.

Millî Birlik Komitesinin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile sunulur.

İktisat Komisyonu Başkanı	Üye	Üye	Üye
Kuytak Fikret	*Aksoyoğlu Refet*	*Karavelioğlu Kâmil*	*Karaman Suphi*

Üye
Özkaya M.Şükran

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

27 Mayıs İnkılâbı dolayısiyle 100 milyon liralık madenî hâtıra para bastırılması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Maliye Bakanlığı yüz milyon liraya kadar gümüşten mamul 27 Mayıs İnkılâbı hâtıra parası çıkarmaya yetkilidir.

MADDE 2. — Bu kanun hükümlerine göre basılacak para on liralık olacaktır.

Bu paranın kutru, sikleti ve gümüş halitasını teşkil eden unsurların âzami ve asgari yüzde miktarları ile sıklet toleransı Maliye Bakanlığınca tesbit olunur.

MADDE 3. — Bu kanun gereğince çıkarılacak madenî paranın kabul haddi itibari değerinin 50 mislidir. Ancak malsandıkları ve Hazinenin veznedarlığını yapan bankalar her hangi bir miktarla bağlı kalmaksızın bu parayı kabule mecburdurlar.

MADDE 4. — Bu kanunun icrası için gerekli işlemlerle ilgili mubayaa ve sarfiyat Muhasebei Umumiye ve Artırma, eksiltme ve ihale kanunlarına tâbi değildir. Bu sarfiyat Darphanenin 6797 sayılı Kanunla teşkil edilmiş olan mütedavil sermaye hesabından yapılır.

Maliye Bakanlığı bu kanunun tatbik edilmesini temin için Darphane mütedavil sermayesine verilmekte olan 15 milyon liralık avansı 25 milyon liraya çıkarmaya yetkilidir.

MADDE 5. — Bu kanun gereğince basılacak madenî paralar hakkında 6797 sayılı Kanunun 4, 8, 9 ncu maddeleri aynen uygulanır.

MADDE 6. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 7. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye ve Adalet Bakanları memurdur.

19 . 9 . 1960

Devlet Başkanı ve Başbakan ve Dışişleri B. V.
C. Gürsel

Devlet Bakanı
H. Mumcuoğlu

Devlet Bakanı ve Bas. - Yay. ve Turz. B. V.
N. Zeytinoğlu

Adalet Bakanı
Â. Artus

Millî Savunma Bakanı
F. Özdilek

İçişleri Bakanı
M. İ. Kızıloğlu

Dışişleri Bakanı

Maliye Bakanı
E. Alican

Millî Eğitim Bakanı
B. Tuncel

Bayındırlık Bakanı
M. Gökdoğan

Ticaret Bakanı
M. Baydur

Sa. ve So. Y. Bakanı
R. Öner

Güm. ve Tekel Bakanı
F. Aşkın

Tarım Bakanı
O. Tosun

Ulaştırma Bakanı
S. Ulay

Çalışma Bakanı
R. Beşerler

Sanayi Bakanı
Ş. Kocatopçu

Ba. - Ya. ve Tu. Bakanı

İmar ve İskân Bakanı
F. Yavuz